

Normalizační oslavy

Ukázka: Pamětník 1

„První máj byl velkolepý svátek, byly pompézní průvody, alegorické vozy apod. Všichni zaměstnaní, i děti ze škol, byli povinni se zúčastnit. Dostali praporky, mávátka a transparenty, eventuelně i hesla, která měli volat. Byla zapisována prezence, omlouvala se pouze nemoc nebo služba. Výhoda byla jediná, že byly v ten den k dostání některé úzkoprofilové potraviny, např. „uherák“, čabajka, pomeranče, banány. Náš syn si ten den přivstal, aby si mohl koupit čabajku, protože i toto zboží bylo pouze v omezeném množství. Na výročí Velké říjnové revoluce byly lampionové průvody dětí, manifestace pracujících na náměstí a samozřejmě plamenné projevy funkcionářů KSČ. V Rakovníku byl také velký svátek, a to Den zeleného a Den černého zlata. Zelené zlato byl chmel a černé zlato uhlí. Obojí bylo na Rakovnicku. Opět projevy, hudba, prostě veliká slavnost. Nadšení lidí z toho, že se museli zúčastnit manifestací nebo prvomájového průvodu, pochopitelně nebylo. Každý se snažil nějak během průvodu nenápadně vytrádit, soutěžilo se v tom, která část průvodu bude rychleji odbavena, a tak někdy nastal trochu zmatek. Nadšení byli funkcionáři, kteří stáli na tribunách a balkónech některých objektů. Byli samozřejmě přítomni i zástupci „spřátelených“ okupačních armád. Téměř nikdo si netroufal na průvod nejít. Spíše hledal možnost zapsat si na srazu prezenci a pak v davu tiše zmizet. Ti, co byli postaveni do čela průvodu, měli smůlu, utéci nemohli.“

Žena, 64 let, Středočeský kraj, nahrávka z roku 2012

Ukázka: Pamětník 2

Co se vám vybaví pod pojmem povinné oslavy za doby normalizace?

Co se mi vybaví? Vybaví se mi modrá sukně, bledě modrá košile a pionýrský šátek.

Jaké svátky se vám například vybaví?

1. máj a jeho prvomájový průvod.

A jak tento průvod probíhal?

Převážně, i když se tomu chtělo mnoho lidí vyhnout, tak to bylo vždy povinné. A protože pocházím z Lidic, tak tam to bylo obzvlášť silné, takže všichni vzali transparenty a chodilo se například do Růžového sadu, kde byli státníci, hlava státu a povídali k lidu. A protože jsem v té době byla pionýrka, tak si pamatuju, že jsme den před tím, museli v knihovně vyrábět rudě červené karafiáty z krepového papíru a ty jsme potom nabízeli, prodávali a vnucovali všem lidem v průvodu.

A vybavuje se vám, co bylo napsáno na oněch transparentech?

To už si vůbec nepamatuji. Ale pamatuji si, že jako pionýrka, a to jsme si hodně pokládali s ostatními za čest, jsme stáli čestnou stráž u Lidického hrobu padlých mužů ve válce.

V čem čestná stráž spočívala?

Celý den, co se u hrobu střídali státníci a návštěvníci, jsem musela salutovat a nehybně stát, tak jako je čestná stráž na Hradě.

A co takové MDŽ?

MDŽ probíhalo tak, že všude tam, kde pracovaly ženy (např.: v podnicích), tak všechny dostávaly nějakou maličkost. Na to se vždy pamatovalo. A určitě se dostávaly květiny. A ten svátek se držel. Vždy si na ženu někdo vzpomněl.

A máte nějaké zážitky z oslav, např. z MDŽ?

Z MDŽ asi žádné, ale vždy na 1. máje, protože můj tatínek byl velitel dobrovolných hasičů, tak si pamatuji, že jsme zaštiťovali převážení transparentů, stavění tribuny, ale hlavně po skončení celého průvodu jsme svázeli hasičskou 613 staré lidické ženy do okolních vesnic zpátky domů. A toho jsem se vždy zúčastnila, protože se mi líbilo jezdit hasičským autem.

Žena, 40 let, Středočeský kraj, nahrávka z roku 2013

Normalizační oslavy

Pokyny pro žáky: Přečtěte si nabízené ukázky a odpovězte na otázky:

1. Vlastními slovy shrňte, o čem vypovídají jednotlivé ukázky.
2. Obsahují nějaké odkazy na události nebo osoby, kterým nerozumíte?
3. Obsahují nějaká slova, fráze nebo zkratky, které neznáte?
4. Jak charakterizují dobu a společenský život 70. a 80. let?
5. Shodují se ve svém hodnocení, nebo se rozcházejí? V čem konkrétně?
6. Co vy sami o tomto tématu víte od svých příbuzných nebo z médií?